

в) впровадження та апробація, яка передбачає застосування розробленої технології в реальному освітньому середовищі та оцінку її ефективності та відповідності поставленим цілям;

г) корекція та вдосконалення, яка полягає у внесенні змін до технології на основі результатів апробації та забезпеченні її подальшого розвитку та вдосконалення.

Класифікація технологій соціально-педагогічного змісту щодо подолання освітніх втрат учнів гімназії під час війни

*Т. Ф. Алексєєнко,
доктор педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу
інновацій та стратегій розвитку освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

У виконанні завдань дослідження принциповою є позиція, що подолання освітніх, у тому числі навчальних втрат учнів гімназії, є комплексною проблемою соціально-педагогічного змісту, яка не може бути розв'язаною в умовах та зусиллями однієї інституції. Її рішення потребує технологічного підходу, об'єднання зусиль фахівців і сім'ї, їх синергії. Дана позиція сформована за матеріалами попередніх досліджень, представлених в Аналітичних матеріалах щодо особливостей соціалізації учнів середньої школи в умовах війни та дистанційної форми навчання (Алексєєнко, 2023) і методичних рекомендаціях щодо дидактико-методичного супроводу подолання навчальних втрат у базовій середній освіті (Алексєєнко, Петрук, Барановська, Ліпчевська, Павлова, 2024).

За результатами аналізу публікацій та даних нашого дослідження виокремлено основні складники освітніх втрат: 1) інфраструктурні: руйнування чи знищення закладів освіти, налагоджених логістичних комунікацій системи; 2) навчальні: втрати у вивченні навчальних предметів; 3) мотиваційні: зниження мотивації до навчання внаслідок зміни психоемоційного стану учнів, формату навчання й недостатності безпечних умов освітнього середовища та здійснення освітнього процесу; 4) соціалізаційні (в їх числі виховні втрати); 5) погіршення емоційного і соціального самопочуття, а також порушення життєвих планів та соціальних очікувань і перспектив; 6) втрати педагогів. У визначеній структурі освітніх втрат відображено зміст викликів і проблем освіти під час війни. Їх доповнено аналізом соціальних ефектів цифрових трансформацій освітнього середовища у типологічних характеристиках учнів «мережєвих» поколінь. На основі виокремлення концептуальних ідей у технологіях соціально-педагогічного змісту, які окреслюють чи дотичні до проблеми подолання навчальних втрат учнів, запропоновано їх класифікацію, представлення якої певною мірою узгоджується з алгоритмом здійснення технологій подолання навчальних втрат: технології діагностики/моніторингу якості знань та умов безпеки здійснення

навчального процесу (комплексні опитувальники); інструментально-корекційні технології (case-study; проєктні; ігрові; адаптивне навчання; гнучкого навчання; консультування; воркшоп та ін.); технології соціально-педагогічної підтримки та супроводу (тьюторинг; коучинг; едвайзинг; курикулум); превентивні технології (інформаційно-просвітницькі; профілактичні; соціально-емоційного навчання; технології розвитку критичного мислення; тренінги; майстер-класи, нетворкінг). Названі технології містять високий потенціал комплексного рішення проблеми освітніх втрат і розвитку учнів, професійного вдосконалення педагогів.

***Навчально-методичне забезпечення процесу подолання освітніх втрат
учнів гімназії в умовах змішаного навчання***

*Т. М. Мішеніна,
доктор педагогічних наук,
професор, головний науковий співробітник
відділу інновацій та стратегій розвитку освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Навчально-методичне забезпечення процесу подолання освітніх втрат учнів гімназії в умовах змішаного навчання є комплексним процесом, який ґрунтується на системному підході і включає розробку методик, що охоплюють організаційно-підготовчий, діагностувально-прогнозувальний, проєктувально-методичний, апробувально-коригувальний та інші етапи.

Навчально-методичне забезпечення передбачає розробку спеціалізованих програм: забезпечення насамперед діагностики та прогнозування, а саме - виявлення та аналіз освітніх втрат учнів за допомогою тестів, опитувань та інших методів оцінювання. До нього також включається розробка спеціалізованих програм, діагностичних інструментів для виявлення прогалин; розробка освітніх траєкторії, заснованих на диференційованому підході, що враховують індивідуальні потреби учнів, та створення сучасних електронних ресурсів.

Важливою є адаптація змісту освіти, створення та використання цифрових ресурсів, створення відеоконтенту, інтерактивних завдань та інших цифрових матеріалів для доповнення традиційних методів навчання з акцентом на розвиток базових навичок учнів, таких як критичне мислення, адаптивність та медіаграмотність.

До організаційно-методичних умов реалізації навчально-методичного забезпечення процесу подолання освітніх втрат учнів відносимо також використання різних моделей змішаного навчання: застосування ротаційної, гнучкої або інших моделей, що відповідають потребам учнів та умовам гімназійної освіти. Застосування цих моделей спрямовується на розвиток в учнів навичок самостійного навчання, формування саморегуляції учнів та моніторинг їхніх досягнень за допомогою чітких показників ефективності здійснення процесу подолання освітніх втрат. Важливим в цьому аспекті є також визначення платформи для організації змішаного навчання. При цьому можуть бути